

**RADA POWIATU
TARNOBRZESKIEGO**

**U C H W A Ł A NR XI/89/2011
Rady Powiatu T a r n o b r z e s k i e g o
z dnia 27 października 2011r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia
Psychicznego na lata 2011-2015.**

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142,poz.1592 z późn.zm.) oraz art.1 ust.1, art.2 ust.4 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111,poz.535 z późn.zm.), w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U.z 2011r. Nr 24,poz.128), **u c h w a ł a** się co następuje :

§ 1.

Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

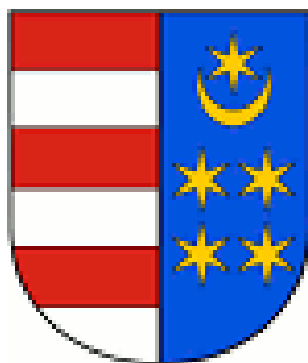
Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnobrzieskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały NR XI/89/2011
Rady Powiatu Tarnobrzieskiego
z dnia 27 października 2011 r.

STAROSTWO POWIATOWE W TARNOBRZEGU
Referat Oświaty, Zdrowia, Spraw Społecznych i Promocji

POWIATOWY PROGRAM
Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015

Tarnobrzeg, lipiec 2011r.

Spis treści

Lp	Tytuł	Strona
1.	Wstęp	3
2.	Ogólna charakterystyka powiatu	3
	2.1. Ludność	3
	2.2. Ochrona zdrowia	4
	2.2.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	4
	2.3. Pomoc społeczna	6
	2.3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	6
	2.3.2. Ośrodki Pomocy Społecznej	7
	2.3.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej	7
	2.3.4. Dom Pomocy Społecznej	8
	2.3.5. Środowiskowe Domy Samopomocy	8
	2.3.6. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	9
	2.3.7. Organizacje pozarządowe	9
3.	Pomoc instytucji i organizacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9
	3.1. Stacjonarna opieka zdrowotna	10
	3.2. Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna	10
	3.2.1. Poradnia Zdrowia Psychicznego	10
	3.2.2. Poradnia Leczenia Uzależnień	10
	3.3. Instytucje i stowarzyszenia	10
	3.3.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	11
	3.3.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	11
	3.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	12
	3.3.4. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	12
	3.3.5. Powiatowy Urząd Pracy	13
	3.3.6. Ośrodki Pomocy Społecznej	14
4.	Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego	14
	4.1. Adresaci Programu	14
	4.2. Koordynator Programu	14
	4.3. Źródła finansowania programu	14
	4.4. Partnerzy programu	14
	4.5. Cel strategiczny	15
	4.6. Cele szczegółowe	15
	4.6.1. Cel 1	15
	4.6.2. Cel 2	16
	4.6.3. Cel 3	16
	4.6.4. Cel 4	16
	4.6.5. Cel 5	17
	4.6.6. Cel 6	17
	4.6.7. Cel 7	18
	4.6.8. Cel 8	18
5.	Sprawozdawczość - monitorowanie	19
6.	Podsumowanie	19

1. Wstęp

Definicja przyjęta przez Światową Organizację Zdrowia „**zdrowie jest to stan pozytywny samopoczucia** fizycznego, **psychicznego** i społecznego, a nie tylko brak choroby lub ułomności”, nakazuje nam uwzględnianie możliwie wszystkich czynników nań wpływających.

Zatem nie ma zdrowia bez m.in. zdrowia psychicznego.

Zgodnie z art.3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U.Nr 111, poz.535 z późn.zm.) osoby z zaburzeniami psychicznymi to :

- osoby chore psychicznie,
- osoby upośledzone umysłowo,
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, wymagających korzystania ze świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W leczeniu i pomocy osobom psychicznie chorym coraz większe znaczenie przywiązuje się do pomocy w środowisku naturalnym. Atutem tej formy opieki jest możliwość pozostawania w naturalnych warunkach, minimalizowanie skutków długotrwałego leczenia oraz wyłączenia w/w osób z pełnienia przez nie ról społecznych.

Działania profilaktyczne oraz zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń psychicznych dały początek psychiatrii środowiskowej, czyli zorganizowanemu systemowi pomocy psychiatrycznej dla społeczności określonego regionu, dostosowanemu do jego potrzeb, obejmującego całość zagadnień związanych z zapewnieniem warunków do leczenia i rehabilitacji chorych z zaburzeniami psychicznymi oraz profilaktyki zaburzeń psychicznych. Aby realizować te zadania psychiatria środowiskowa dąży do uruchomienia wszystkich instytucji i organizacji istniejących w danym regionie, których działalność jest użyteczna w realizacji jej podstawowych celów.

W tym kontekście Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 będzie nie tylko jednym z elementów pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych chorobą psychiczną, ale też umożliwi instytucjom i organizacjom podejmowanie nowych wyzwań na rzecz tej części społeczności Powiatu Tarnobrzskiego. Program wyznacza kierunki działania Powiatu w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb oraz organizacji opieki zdrowotnej.

2. Ogólna charakterystyka Powiatu

Powiat Tarnobrzski obejmuje cztery gminy : Baranów Sandomierski, Gorzyce, Grębów i Nową Dębę. Na jego terenie znajdują się dwa miasta : Nowa Dęba i Baranów Sandomierski. Powiat zajmuje powierzchnię 521 km², co stanowi 2,9% województwa podkarpackiego. Mieszkańcy miast stanowią ok. 24 % ludności ogółem, co świadczy o stosunkowo niskim stopniu urbanizacji. W sieci osadniczej można wyróżnić dawne osiedla przyzakładowe (Skopanie w gminie Baranów Sandomierski i Gorzyce), które mają większość cech miejskich (zabudowa, praca poza rolnictwem), jednak w podziale administracyjnym klasyfikowane są jako osiedla wiejskie. Na terenie Powiatu znajduje się 58 miejscowości wiejskich, które tworzą 30 sołectw.

2.1. Ludność

Powiat liczy 53.517 mieszkańców (kobiet 27 194) Stanowi to 2,6 % ludności województwa podkarpackiego. Gęstość zaludnienia wynosi 103 osoby na 1 km². i jest zróżnicowana w zależności od gminy, np. : Gorzyce 196 osób/km², Grębów 52 osoby na km².

Tab nr 1. Ludność Powiatu Tarnobrzeskiego wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

Gmina	Powierzchnia w km ²	Ludność			Gęstość zaludnienia osoby/km ²
		ogółem	mężczyźni	kobiety	
Baranów Sandomierski	122	12 037	5 972	6 065	99
Nowa Dęba	143	18 236	8 846	9 390	127
Gorzyce	69	13 491	6 667	6 824	196
Grębów	187	9 723	4 831	4 892	52
ogółem	521	53 487	26 316	27 171	103

Źródło: www.stat.gov.pl

Dane GUS dotyczące powiatu tarnobrzeskiego wg stanu na dzień 31.12.2010r.:

ludność ogółem – **53.517** (kobiet- 27.194), z tego :

Baranów Sand. – 12.066 (kobiet – 6.092),

Nowa Dęba – 18.197 (kobiet- 9.386),

Gorzyce – 13.527 (kobiet- 6.833),

Grębów – 9.727 (kobiet- 4.883).

Według prognozy liczby ludności opracowanej przez WUS, liczba ludności Powiatu Tarnobrzeskiego do roku 2025 utrzymywała się będzie na poziomie 53-54 tysiące.

2.2. Ochrona zdrowia

2.2.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego funkcjonuje jeden szpital publiczny wchodzący w skład Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie, liczący ogółem 322 łóżek.

Podstawowa opieka zdrowotna na terenie Powiatu sprawowana jest przez 10 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i 2 publiczne (SPZZOZ w Nowej Dębie i SPZOZ w Grębowie). Porady specjalistyczne na terenie powiatu realizują publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia.

Poza placówkami ambulatoryjnej opieki zdrowotnej funkcjonują indywidualne praktyki lekarskie oferujące opiekę ogólną oraz specjalistyczną (dentystyczną, okulistyczną, ginekologiczno-położniczą, itp.)

W ramach Szpitala Powiatowego w Nowej Dębie funkcjonuje Oddział Psychiatryczny, a w skład Zespołu Poradni Specjalistycznych wchodzi Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Leczenia Uzależnień.

Struktura osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego wg NSP w 2002r.

Treść	Baranów Sandomierski	Gorzyce	Grębów	Nowa Dęba	Ogółem
Ilość osób niepełnosprawnych	1 859	1 880	1 559	3 349	8 647
w tym niepełnosprawni prawnie	1 396	1 525	1 243	2 950	7 114
w tym tylko biologicznie	463	355	316	399	1 533
Niepełnosprawni w wieku:					
- przedprodukcyjnym	148	119	87	320	674
- produkcyjnym	909	1 071	784	1 740	4 504
- w tym w produkcyjnym mobilnym	271	275	234	550	1 330
- poprodukcyjnym	802	690	688	1 289	3 469
Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych					
- aktywni zawodowo	421	394	386	532	1 733
- bierni zawodowo	1 411	1 463	1 169	2 779	6 822

WYKAZ ŚWIADCZENIODAWCÓW Z TERENU POWIATU TARNOBRZESKIEGO
na umowach z POW NF rok 2011

lp.	Nazwa świadczeniodawcy	adres
Publiczne zakłady opieki zdrowotnej		
1.	Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grębowie	39-410 Grębów 890 tel. 811-27-29
2.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie	39-460 Nowa Dęba, M.C.Skłódowskiej 1a, tel. 846-26-51
Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej		
1.	N Z O Z (A& Ł. Urbaczka)	39-400 Nowa Dęba, Jana Pawła II 4.tel./fax 846-26-23
2.	N Z O Z (M.Moliszewski)	39-442Chmielów 209, tel. 846-11-17
3.	N Z O Z „PROF-MED” w Nowej Dębie (E.Białek)	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-43-13
4.	NZOZ“Novamed“ T i M. Struk Sp-ka Partnerska Lekarzy	39-460 Nowa Dęba, ul.ks.Łagockiego 5 , tel 846-51-05
5.	N Z O Z „Dom-Med“ (M.Domagała)	39-432 Gorzyce, Piłsudskiego 17, tel.836-25-21
6.	N Z O Z „Esculap” S.C. w Gorzycach	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17 tel. 836-25-61, Trześń ul.Św.Floriana16, tel 836-35-40
7.	N Z O Z“Adam i Ewa“ w Sokolnikach (E.Trojanowska)	39-434 Trześń, Sokolniki, ul. Sandomierska 84/4 tel. 836-34-07
8.	N Z O Z Przychodnia Med.Rodzinnej w Skopaniu (J. i Z. Dziurzyńscy)	39-451 Skopanie, tel.812-22-34
9.	N Z O Z Spółka Partnerska Lekarzy (A.Polak)	39-450 Baranów Sandomierski, ul. Zamkowa 24, tel.811-80-08, Ośrodek Zdrowia w Ślżakach tel.811-87-08,, Ośrodek Zdrowia w Woli Baranowskiej.tel.811-07-78
10.	N Z O Z (lek.med.A.Kosiorowska)	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4,tel.015/846-52-44
Stomatologia - lekarze indywidualni, NZOZ		
1.	NZOZ „Novamed“ -T i M. Struk Sp-ka Partnerska Lekarzy (lek.stom. Marzena Struk)	39-460 Nowa Dęba, ul.J.P.II 4/20, tel.846-51-05; Gabinet w Chmielowie - Chmielów 309, tel. 602-49-44-49
2.	Poniewierska-Labuda Elżbieta	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17/129, tel. 836-18-61
3.	Alicja Marszałik	39-432 Gorzyce,ul.Południowego 17/128, tel. 836-18-62
4.	Przywara Magdalena -stom.szkolny	39-432 Gorzyce, ul. .EN 3/201C, tel. 604-057-313
5.	Grzesik-Zybała Elżbieta	39-434 Trześń 49,ul.Św.Floriana 16,tel 500 252 707
6.	Anna Labuda-Zielińska	39-432 Wrzawy 486 tel. 695 503 605
7.	NZOZ „Adam i Ewa“	Sokolniki 106, tel.836-34-07
8.	Buczowska-Dąbek Barbara	39-450 Baranów Sandom.,ul.Kwiatowa 2, tel. 824-10-35
9.	Biały-Polak Jolanta	39-451 Skopanie 303, tel. 812-10-12
10.	Alicja Mulik-Bernard	39-451 Skopanie,tel.015/812-13-76
11.	Jerzy Trela	39-410 Grębów 890, tel. 811-27-29
12.	Agnieszka Golec-Saramak	39-400 Stale 1, tel.602 105 261
13.	NZOZ „ESCOR” Sokolniki	39-432 Sokolniki, ul.Sandomierska84/4 tel.642 68 46
14.	Prywatny Gabinet Stomatologiczny - Joanna Iwińska-Motyl	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-55-41
15.	Gabinet Dentystyczny Jolanta Rolek-Zagórnikiewicz	Ślżaki 75, tel.501-310-615
Podstawowa opieka zdrowotna – praktyki pielęgniarskie, położnych		
1.	Bartłomowicz Anna	39-460 Nowa Dęba, ul. Kosciuszki 1/8,tel. 846-49-03
2.	Mroczek Henryka	39-460 Nowa Dęba, Jana Pawła II 34/16,tel.846-37-78
3.	Indywidualna Pielęgniarka Środ.-Rodzinna H.Piekarz,A.Leńczuk	39-460 Nowa Dęba, ul.Kościuszki 5/12, tel. 846-49-03
4.	Zabiegi i Usługi Pielęgniarskie (B. Rębisz, M. Kozdęba)	39-442Chmielów 209, tel. 846-11-76
5.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska – Teresa Lipińska	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego17, tel.602 159 820
6.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska (M. Turek)	39-432 Sokolniki, ul. Sandomierska 84, tel.836-34-39;
7.	Indywidualna praktyka pielęgniarska, Pielęgniarka środowiskowo-rodzinna (H.Jaskuła)	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17 tel.663-680-295
8.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska - Pielęgniarka Środowiskowo-Rodzinna (H. Nowak,)	39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17, tel. 0 503 101 602
9.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska – B.Kaczor	Gorzyce, ul. Zakole 8/17, tel.836-16-31
10.	Usługi i zabiegi pielęgniarskie S.C. (W.B.Kubik i W. Janczura)	DK Skopanie, tel. 811-04-68
11.	Usługi i zabiegi Pielęgniarskie- Anna Durda	39-451 Wola Baronowska ul.Wschodnia 1, tel.811-07-78
12.	Usługi i Zabiegi Pielęgniarskie – Renata Tomczyk	Baranów Sandomierski, ul.Zamkowa 24, tel.692 012 346
13.	Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Grębów 890, tel.015/811 27 29
14.	NZOZ Spółka partnerska lekarzy	Baranów Sandomierski, ul. Zamkowa 24, tel.811-80-08 Ośrodek Zdrowia w Ślżakach 34
15.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska H.Kaput	39-434 Trześń, ul.Św.Floriana 11, tel.693 022 666

16.	N Z O Z „PROF-MED” w Nowej Dębie (E.Białek)	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-43-13
Położne środowiskowo-rodzinne (kontrakty indywidualne)		
1.	M.Mach	39-451 Skopanie, tel. 812 - 22 -34
2.	Gabinet Porad Położnych Środowiskowo- Rodzinnych (K.Kosiorowska, H.Tymicka)	39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17, tel 836-27-61, kom. 0604 -331-601 i 0604 -759 -406
3	Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Grębów 890, tel.015/811 27 29
Higienistki szkolne (kontrakty indywidualne)		
1.	Spółka Cywilna „Zdrowie Dziecka” (H. Dębowska, E. Kiliańska, B.Iberle)	39-432 Gorzyce, Edukacji .Narodowej 3 tel. 8362-934
2.	Higiena szkolna – Barbara Ciołek	Baranów Sandomierski, ul.Kościuszki 2, tel. 601 142 666
3.	NZOZ „Prof.-Med.”	Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel. 015/846-43-13
4.	Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Grębów 890, tel.015/811 27 29
5.	Świadczenia piel. szkolnej - usługi i zabiegi piel. s.c. W.Kubik, Wł . Janczura	39-451 Skopanie 1, tel.502-714-790

Źródło: www.nfz-rzeszow.pl

2.3 Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizują jednostki organizacyjne wymienione w art. 6 pkt.5 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego należą do nich:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- 2) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Sandomierskim
- 3) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach,
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębowie.
- 6) Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- 7) Środowiskowe Domy Samopomocy w Nowej Dębie i Baranowie Sandomierskim,
- 8) Dom Dziecka w Skopaniu,
- 9) Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach, w ramach którego funkcjonuje Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy.

2.3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej na terenie powiatu tarnobrzeskiego. W ramach zadań własnych z zakresu pomocy społecznej zajmuje się m.in.

- 1) organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielaniem pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- 2) zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców, w szczególności poprzez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadmiejscowym,
- 3) pokrywaniem kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,
- 4) przyznawaniem pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- 5) prowadzeniem domów pomocy społecznej o zasięgu ponadmiejscowym oraz umieszczaniem w nich skierowanych osób,
- 6) prowadzeniem ośrodków interwencji kryzysowej i mieszkań chronionych,
- 7) udzielaniem informacji o prawach i uprawnieniach,

- 8) prowadzeniem poradnictwa specjalistycznego.

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej PCPR udziela pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą oraz prowadzi ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ŚDS). Ponadto w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych PCPR udziela dofinansowań do: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, rehabilitacji dzieci i młodzieży.

2.3.2. Ośrodki Pomocy Społecznej są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej realizującymi ustawowe zadania na terenie miast i gmin.

Zadania te polegają w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Pomocy społecznej ośrodek udziela osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 12) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 13) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 14) alkoholizmu lub narkomanii;
- 15) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 16) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2.3.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej

W powiecie tarnobrzeskim działają 2 Warsztaty Terapii Zajęciowej, których jednostkami prowadzącymi są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Sandomierskim.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach przy ul. 11-go Listopada 12 przeznaczony jest dla 30 osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym i upośledzeniem narządu ruchu. Rehabilitacja zawodowa uczestników odbywa się w 6 pracowniach: pracowni gospodarstwa domowego, krawiecko-rękodzielniczej, stolarsko-ramiarskiej, witrażu, ceramicznej oraz komputerowo-poligraficznej. Uczestnicy

mogą skorzystać z pomocy psychologa w zakresie terapii indywidualnej i grupowej, mają też możliwość korzystania z rehabilitacji pod nadzorem fizjoterapeuty.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim przy ul. Zamkowej 24 realizuje zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej, społecznej i ruchowej dla 35 uczestników. Działania placówki zmierzają do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnej do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę jej indywidualnych możliwości. Realizacja tych zadań odbywa się poprzez: rozwijanie umiejętności w wykonywaniu czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przygotowanie do życia w środowisku społecznym, poprawę kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój psychofizycznych sprawności oraz ogólne usprawnienie.

Zajęcia Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzone są w pracowniach: stolarskiej, przyrodniczej, plastycznej, krawieckiej, tkackiej, ceramicznej, dnia codziennego.

Uczestnicy w ramach zajęć mogą skorzystać z gabinetu rehabilitacji, pomocy psychologicznej i pielęgniarstwa.

2.3.4. Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie przeznaczony jest dla 50 osób przewlekle somatycznie chorych, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Placówka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca, w szczególności mieszkanie bez barier architektonicznych (budynek wyposażony w windę), wyżywienie, w tym wymagane przez lekarza diety, możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym, utrzymanie czystości. DPS organizuje turnusy rehabilitacyjne, środowiskowe spotkania integracyjne, imprezy plenerowe oraz imprezy wewnątrz domowe: święta, zabawy karnawałowe, andrzejkowe, spotkania z ciekawymi ludźmi i zespołami ludowymi.

2.3.5. Środowiskowe Domy Samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym lub po kryzysie psychicznym, mających trudności z adaptacją i funkcjonowaniem we własnym środowisku.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego funkcjonują 3 w/w ośrodki, w tym dwa o zasięgu gminnym, 1 o zasięgu ponadgminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Baranowie Sandomierskim posiada 30 miejsc. Zajęcia prowadzone są w 8 pracowniach (krawiecko-hafciarskiej, komputerowej, plastycznej, pracowni terapii ruchowej, muzykoterapii, ceramicznej, stolarskiej i kulinarnej). Uczestnicy mogą skorzystać z terapii zajęciowej, psychoterapii, opieki pielęgniarstwa, poradnictwa prawnego, poradnictwa specjalistycznego.

adres: ul. Zamkowa 24b, 39-450 Baranów Sandomierski

Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Dębie posiada 35 miejsc. Zajęcia prowadzone są w 6 pracowniach (krawieckiej, plastycznej, komputerowej, kulinarnej, skóry i rękodzieła, stolarskiej). Uczestnicy mogą skorzystać z terapii zajęciowej, psychoterapii, opieki pielęgniarstwa, poradnictwa specjalistycznego.

adres: ul. Kościuszki 110, 39-460 Nowa Dęba

Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach, będący w strukturze Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej posiada 28 miejsc. Zajęcia odbywają się w ramach 8 pracowni (kulinarniej, rehabilitacyjnej, plastycznej, pracowni ze stanowiskami rękodzieła, krawiectwa i witrażu, ceramicznej, komputerowej, stolarskiej, muzycznej). Uczestnicy objęci są

socjoterapią, terapią pedagogiczną/logopedyczną, treningiem umiejętności społecznych, edukacją seksualną, treningiem umiejętności praktycznych AGD, rehabilitacją, zajęciami ogólnorozwojowymi, treningiem wyglądu zewnętrznego i higieny osobistej.

adres: ul. 11 Listopada 12, 39-432 Gorzyce

2.3.6. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW), będący w strukturze Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach jest placówką całodobowego, okresowego pobytu, przeznaczoną dla 30 ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnia on schronienie bez względu na dochód, na okres trzech miesięcy z możliwością jego przedłużenia w szczególnie uzasadnionych przypadkach. SOW zapewnia ofierze przemocy ochronę przed osobą stosującą przemoc w rodzinie, udziela wsparcia i natychmiastowej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej, dokonuje rozpoznania sytuacji ofiary przemocy w rodzinie, opracowuje indywidualny plan pomocy wskazanej osobie i jej najbliższemu, prowadzi terapię indywidualną i grupową, dokonuje oceny sytuacji dzieci oraz udziela im pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i terapeutycznej.

2.3.7. Organizacje pozarządowe

Na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego działa ponad 150 różnych organizacji pozarządowych. Wiele z tych stowarzyszeń jest nieaktywnych. Kilkadziesiąt z nich aktywnie uczestniczy w życiu społecznym Powiatu. Najczęściej włączają się w organizację życia sportowego i kulturalnego Powiatu.

Wśród organizacji działających na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego problematyką pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, zajmują się m.in.:

- Towarzystwo Pomocy im.Brata Alberta – Koło w Gorzycach,
- Katolicki Ruch Antynarkotykowy „KARAN” Koło w Nowej Dębie
- Koło Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo przy Zarządzie Miejskim TPD w Nowej Dębie,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „WSPARCIE” w Nowej Dębie,
- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe i Grodzkie w Tarnobrzegu,
- Polski Czerwony Krzyż – Zarząd Rejonowy w Tarnobrzegu,
- Lokalne Oddziały i Koła CARITAS,
- Kluby AA w Gorzycach, Trześni, Nowej Dębie,
- Towarzystwo Pomocy Humanitarnej dla Ubogich i Cierpiących w Nowej Dębie.

3. Pomoc instytucji i organizacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W roku 2009 w poradniach powiatu tarnobrzieskiego ziemskiego i grodzkiego zarejestrowano zachorowania na zaburzenia psychiczne ogółem 544 osób w tym 211 mężczyzn i 333 kobiety, z czego 331 z miast a 213 ze wsi (źródło: www.stat.gov.pl).

Liczba zarejestrowanych zachorowań na zaburzenia psychiczne związane z alkoholem w tych poradniach w roku 2009 wynosiła ogółem 269 z czego 234 mężczyzn i 35 kobiet, w tym 212 z miasta i 57 ze wsi.

Choroby psychiczne. Zachorowalność i chorobowość w latach 2009 -2010 (wg danych SPZZOZ w Nowej Dębie Oddział Psychiatryczny) :

Rok	Ogółem hospitalizacje		Zachorowania I- razowe			
	Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym		Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym	
		Kobiety	Mężczyźni		Kobiety	Mężczyźni
2009	401	20	182	64	4	27
2010	637	15	218	72	3	25

3.1. Stacjonarna opieka zdrowotna :

W strukturze szpitala Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie funkcjonuje Oddział Psychiatryczny, liczący 55 łóżek, z którego korzystają m.in. mieszkańcy Powiatu. W oddziale funkcjonuje świetlica, sale terapii zajęciowej, sala psychoterapii. Oddział dysponuje nowoczesną kuchnią, przytulnie urządzonej stołówką. Od roku 2010 Oddział Psychiatryczny posiada akredytację szkoleniową w ramach rezydentury celem kształcenia lekarzy, przyznana przez Ministra Zdrowia. W związku z tym w oddziale zatrudnionych jest więcej lekarzy, co podnosi jakość świadczonych usług. Kadra Oddziału składa się z lekarzy, psychologa, terapeuty zajęciowego oraz pielęgniarek świadczących pomoc w okresie chorobowym i poszpitalnym. Liczba hospitalizowanych pacjentów na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Powiatowego w Nowej Dębie wynosiła w 2008r. 667, w 2009r. – 652, w 2010r. - 694 (źródło: Sprawozdanie z działalności SPZZOZ za 2010r.). Średni pobyt pacjenta na Oddziale w dniach wynosił w roku 2008 – 28,49 , w 2009r – 28,80, w 2010r. – 26,89. Procentowy wskaźnik obłożenia łóżek szpitalnych jest wysoki i wynosi odpowiednio: 94,41%, 93,53 %, 92,96%. Szpital realizuje cele zdrowotne Narodowego Programu Zdrowia, do których m.in. należy zapobieganie zaburzeniom psychicznym przez działania prewencyjno - promocyjne. W związku z dużym zapotrzebowaniem na usługi z zdrowotne z zakresu psychiatrii podjęto decyzje o działaniach w kierunku utworzenia Oddziału Dziennego Psychiatrycznego.

Od czerwca 2001 r Szpital należy do Krajowej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie. W 2006 r. Szpital należy również do Regionalnej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie.

W jednostce zatrudniony jest Koordynator ds.promocji zdrowia, który od 2001r. organizuje akcje profilaktyczne i promujące zdrowie adresowane do dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób dorosłych.

3.2. Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna

W strukturze SPZZOZ w Nowej Dębie w Zespole Poradni Specjalistycznych funkcjonują : 1 Poradnia Zdrowia Psychicznego i 1 Poradnia Leczenia Uzależnień.

3.2.1. Poradnia Zdrowia Psychicznego :

Chorzy w Poradni Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień SPZZOZ w Nowej Dębie w latach 2009 – 2010 :

Rok	Ogółem			Zachorowania I- razowe		
	Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym		Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym	
		Kobiety	Mężczyźni		Kobiety	Mężczyźni
2009	2857	245	555	71	4	14
2010	2789	226	515	61	1	3

Najczęściej pacjenci zgłaszają się z zaburzeniami dotyczącymi leczenia zespołu uzależnienia od alkoholu, z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem, z depresjami i innymi zaburzeniami nastroju oraz z upośledzeniami umysłowymi.

Zatrudnieni to: 2 lekarz i 1 psycholog. Poradnia pracuje 5 dni w tygodniu.

3.2.2.Poradnia Leczenia Uzależnień:

W poradni zatrudnieni są : 1 lekarz i 1 psycholog. Poradnia pracuje 3 dni w tygodniu.

3.3. Instytucje i stowarzyszenia

Na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego funkcjonują instytucje, które zajmują się m.in. udzielaniem pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Są to w szczególności :

- 1) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie
- 2) Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Nowej Dębie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu,

- 4) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Tarnobrzegu,
- 5) Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu,
- 6) Ośrodki Pomocy Społecznej.

3.3.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Poradnia obejmuje opieką dzieci i młodzież uczącą się na terenie Powiatu. Decyzją Starosty Powiatu Tarnobrzieskiego od 2000 r. utworzono Filię Poradni w Tarnobrzegu, ul Św.Barbary, celem ułatwienia dojazdu uczniom z gmin Gorzyce i Grębów. Poradnia opiekuje się **52** placówkami tj. przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjami, szkołami średnimi i ponadgimnazjalnymi, szkołami specjalnymi. Łącznie pod opieką poradni znajduje się : **10 292** dzieci.

W skład zespołu poradni wchodzi psycholog, pedagog, logopeda oraz lekarz – konsultant zespołu orzekającego.

Celem działalności poradni jest wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, pomoc uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz udzielanie dzieciom i młodzieży, ich rodzicom, nauczycielom i wychowawcom, pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i terapeutycznej.

Zakres działalności:

- Diagnostyka i terapia logopedyczna:

Zadaniem zespołu poradni jest intensywna praca z dzieckiem, kształtowanie jego wymowy, poszerzanie zasobu słownиковego, kształtowanie umiejętności budowania wypowiedzi poprawnej pod względem gramatycznym i składniowym.

- Pomoc uczniom ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu:

Do poradni zgłaszają się uczniowie wszystkich etapów edukacyjnych z poważnymi trudnościami w czytaniu i pisaniu. Najczęściej problemy dotyczą zarówno błędów ortograficznych, jak i strony graficznej pisma. Z tych powodów uczniowie wkładając wiele wysiłku w uczenie się – nie osiągają spodziewanych efektów. Uczniom oferuje się szczegółowe badania diagnostyczne w poradni i zestawy ćwiczeń do wykonania w domu.

- Poradnictwo zawodowe:

Poradnictwo zawodowe rozwijamy szczególnie w klasach trzecich gimnazjum i końcowych klasach ponadgimnazjalnych. Pomoc ma na celu wspólne planowanie kariery zawodowej, określenie mocnych i słabych stron ucznia oraz preferencji zawodowych i realne możliwości wykonywania zawodu.

- Profilaktyka uzależnień:

Poradnia realizuje programy profilaktyczne, różne programy opracowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Matki i Dziecka itp. oraz własnego autorstwa. Tworzy scenariusze zajęć dla potrzeb konkretnych środowisk.

- Poradnictwo wychowawcze:

- prowadzone są spotkania z rodzicami zgłaszającymi problemy wychowawcze z dziećmi,
- prowadzona jest edukacja psychologiczno – pedagogiczna rodziców, na terenie szkół, w formie warsztatów i prelekcji.

3.3.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Grębowie

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym mają specyficzne i indywidualne możliwości edukacyjne. Specjalny Ośrodek realizuje ich potrzeby i oczekiwania.

W Ośrodku funkcjonują :

- szkoła podstawowa dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,
- gimnazjum dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,

- zasadnicza szkoła zawodowa dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim o profilach : kucharz malej gastronomii, ogrodnik, murarz, koszykarz- plecionkarz,
- uzupełniająca Liceum Ogólnokształcące dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim po zasadniczej szkole zawodowej,
- szkoła przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym w zakresie plecionkarstwa, wikliniarstwa i podstawowych prac wykonywanych w gospodarstwie domowym,
- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka dla dzieci z nieharmonijnym rozwojem od 0 do 7 roku życia: opóźnieniem psychoruchowym, autyzmem, ADHA, zaburzeniami metabolicznymi i genetycznymi, wzroku i słuchu, emocjonalnymi, neurologicznymi i innymi. W SOSW w Grębowie funkcjonuje Zespół rewalidacyjno – wychowawczy dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

Ośrodek posiada bogatą bazę dydaktyczną : dysponuje nowoczesnym sprzętem audiowizualnym i do terapii specjalistycznych m.in. : metodą Tomatisa, instrumentarium logopedycznym, sala doświadczania świata, kinezyterapią, integracji sensorycznej. Klasopracownie wyposażone są w nowoczesne pomoce, które umożliwiają najpełniejszy rozwój dziecka, poprzez maksymalne rozwijanie sfer, które są najmniej zaburzone. W szkole odbywają się specjalistyczne zajęcia w gabinetach terapii psychologiczno – pedagogicznej, logopedycznej, wczesnego wspomaganie, socjoterapii, psychoprofilaktyki, artterapii. Uczniowie mogą skorzystać z pobytu w Internacie, wyposażonym m.in. w siłownię, komputery, sprzęt do gier i zabaw. Dla wychowanków organizowane są turnusy rehabilitacyjne. Ośrodek dysponuje własną bazą do praktycznej nauki zawodu: szklarniami, polami uprawnymi, pracowniami. Uczniowie uprawiają warzywa, sadzą i pielęgnują rośliny ozdobne, mają do dyspozycji pracownię kucharską.

Dzięki dobrze przygotowanej kadrze wykorzystującej wszelkie dostępne metody stosowane w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, Ośrodek zapewnia wychowankom wyrównywanie deficytów rozwojowych, rozwój umiejętności społecznych i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu. Ma to na celu przygotowanie do samodzielnego, niezależnego funkcjonowania życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, na miarę ich możliwości psychofizycznych i intelektualnych.

3.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej przypisane powiatowi, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W zakresie swoich obowiązków posiada m.in. :

- 1) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- 2) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców,
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze bądź rodziny zastępcze,
- 4) prowadzenie instytucji opiekuńczych,
- 5) zadania z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- 6) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

3.3.4. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu

działa jako odrębna samorządowa jednostka organizacyjna. Realizuje zadania na rzecz mieszkańców Miasta Tarnobrzega i Powiatu Tarnobrzckiego.

Podstawa prawna działania Zespołu:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162), rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328).
- Zarządzenie nr 53/03 Prezydenta Miasta Tarnobrzeg z dnia 23 maja 2003 r.

Zespołem kieruje Przewodniczący. Członkami Zespołu są: lekarze, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, doradca zawodowy, sekretarz.

Do zadań Zespołu należy orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień oraz wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym.

Do realizacji celów określonych ustawą ustalono trzy stopnie niepełnosprawności:

1. znaczny
2. umiarkowany
3. lekki

Orzeczenia, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności zawierają wskazania dotyczące:

- odpowiedniego zatrudnienia,
- szkolenia w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym,
- prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

W roku 2010 dla osób z Powiatu Tarnobrzieskiego, które ukończyły 16 rok życia wydano **623** orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym z upośledzeniem umysłowym **18**, z chorobami psychicznymi **57**, oraz **2** z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi.

Dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia w 2010 r. wydano **152** orzeczenia o niepełnosprawności, w tym **10** z upośledzeniem umysłowym, z chorobami psychicznymi **8** oraz **3** z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi.

3.3.5. Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu zajmuje się m.in. rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych.

Według danych statystycznych uzyskanych z PUP w Tarnobrzegu na dzień 30.06.2011 r. zarejestrowanych było ogółem 5678 osób bezrobotnych, w tym 230 osób niepełnosprawnych, z czego 19 to osoby z chorobami psychicznymi, a 4 z upośledzeniem umysłowym.

W PUP w Tarnobrzegu zarejestrowanych jest 51 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, w tym 3 z chorobami psychicznymi.

(Źródło: sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy, sprawozdanie MPiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu).

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana jako bezrobotna albo poszukująca pracy, nie pozostająca w zatrudnieniu, ma prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2008r., Nr 69, poz. 415, z późn. zm.)

3.3.6. Ośrodki Pomocy Społecznej

Realizują wiele form wsparcia na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie.

Problemem jaki mają do rozwiązania jest zabezpieczenie potrzeb osób chorych, niepełnosprawnych lub starszych, niemogących samodzielnie funkcjonować na co dzień. Możliwe jest zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub umieszczenie w domu pomocy społecznej. Opiekun może liczyć na świadczenie pielęgnacyjne – 520 zł, ponadto państwo opłaca składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz zdrowotne.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

4.1. Adresaci programu

Program adresowany będzie do :

- 1) osób chorych psychicznie,
- 2) osób umysłowo upośledzonych,
- 3) osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które są zaliczane do zaburzeń psychicznych (zgodnie ze stanem wiedzy medycznej),
- 4) dzieci i młodzieży,
- 5) dorosłych.

4.2. Koordynator programu

Koordynatorem programu będzie Zespół Koordynujący realizację programu, powołany uchwałą Zarządu Powiatu Tarnobrzieskiego.

4.3. Źródła finansowania programu

Program finansowany będzie z następujących źródeł :

- 1) środki własne powiatu,
- 2) środki NFZ,
- 3) środki PFRON,
- 4) środki podmiotów realizujących program.

4.4. Partnerzy programu :

Zakłada się realizację programu w partnerstwie z :

- 1) Ministerstwem Zdrowia,
- 2) samorządami miast i gmin Powiatu Tarnobrzieskiego

- 3) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną ,
- 4) szkołami,
- 5) jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- 6) organizacjami pozarządowymi,
- 7) jednostkami prowadzącymi działalność leczniczą,
- 8) lokalnymi mediami.

4.5. Cel strategiczny

Celem strategicznym Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest „Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym”

4.6. Cele szczegółowe :

4.6.1 Cel szczegółowy 1

Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Działania

1. Promocja zdrowia psychicznego w szkołach,
2. Promocja zdrowia psychicznego w środowiskach osób dorosłych

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Promocja zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie, szkoły na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego	Praca ciągła	- pogadanki, warsztaty, ankiety, konkursy, turnieje sportowe, inne
2.	Promocja zdrowia psychicznego wśród osób dorosłych	SPZZOZ w Nowej Dębie - Oddział Psychiatryczny w Nowej Dębie, Poradnia Zdrowia Psychicznego,	Praca ciągła	- psychoedukacja dla rodzin osób chorych psychicznie i samych chorych (dotyczy brania leków, rozpoznawalności nawrotów, potrzeby samokontroli), - skierowanie do psychiatrycznej opieki dziennej w celu poprawy funkcjonowania biopsychospołecznego chorych psychicznie oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, - promocja i poradnictwo w zakresie uzależnienia od alkoholu i substancji

				psychoaktywnych oraz niktynizmu,
--	--	--	--	----------------------------------

4.6.2. Cel szczegółowy 2

Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1	Zapobieganie zaburzeniom psychicznym	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	2011 Praca ciągła	- opracowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (program na lata 2011 – 2016). Identyfikacja nieprawidłowości zachowań wśród dzieci i młodzieży.

4.6.3. Cel szczegółowy 3

Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie	Praca ciągła	- imprezy integracyjne różnych środowisk, audycje w radiu, miejskiej TV, wykorzystanie własnych stron internetowych, itp.

4.6.4. Cel szczegółowy 4

Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Organizacja	Stowarzyszenia,	Praca ciągła	Pomoc Przychodni

	systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego	SPZZOZ w Nowej Dębie		Lekarzy Specjalistów SPZZOZ w Nowej Dębie, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzycach, psychoterapia rodzinna,
--	---	----------------------	--	--

4.6.5. Cel szczegółowy 5

Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Działania :

1. Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych	SPZZOZ w Nowej Dębie	2013	- powiększenie oddziału psychiatrycznego dla dorosłych,

4.6.6. Cel szczegółowy 6.

Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zróżnicowanie form pomocy i oparcia społecznego.	1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 2. SPZZOZ w Nowej Dębie - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nowej Dębie	Praca ciągła 2013	Środowiskowe Domy Samopomocy (np.kluby samopomocy, grupy wsparcia) - utworzenie zespołu leczenia środowiskowego

4.6.7. Cel szczegółowy 7

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania :

1. Zróżnicowanie form wspierania zatrudnienia.
2. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa

zawodowego i szkoleń.

3. Działania na rzecz zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zróźnicowanie form wspierania zatrudnienia	Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła	Organizowanie subsydiowanych form zatrudnienia: staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy.
2.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń.	Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła	- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa : indywidualne oraz grupowe, - szkolenia.
3.	Działania na rzecz zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła	Bieżące informowanie pracodawców o możliwościach zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi

4.6.8. Cel szczegółowy 8

Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

Działania:

1. Koordynacja realizacji programu
2. Publikacja informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Koordynacja realizacji programu	Powiat	2011	Powołanie Zespołu Koordynującego realizację programu
2.	Publikacja informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.	Zespół koordynujący	2011	- opracowanie i publikacja informatora, coroczna aktualizacja.

5. Sprawozdawczość – monitorowanie

Podmioty realizujące program przesyłają do Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu, w terminie do 30.04. sprawozdanie z realizacji programu w roku poprzednim.

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o otrzymane sprawozdania.

Rada Powiatu Tarnobrzieskiego będzie corocznie informowana o przebiegu realizacji programu.

6. Podsumowanie

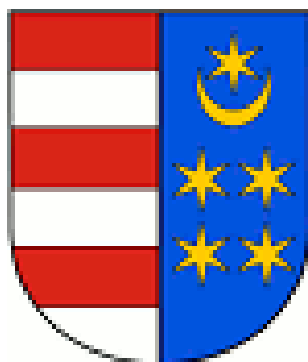
Niniejszy program ściśle koresponduje z zapisami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego ustanowionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2011r. Nr 24, poz.128).

Program koncentruje się w szczególności na zadaniach z zakresu promocji zdrowia psychicznego, poprawie dostępności do niezbędnych w tym zakresie świadczeń zdrowotnych a także budowania więzi i współpracy pomiędzy realizatorami program

Załącznik do Uchwały NR XI/.../2011
Rady Powiatu Tarnobrzieskiego
z dnia 27 października 2011r.

STAROSTWO POWIATOWE W TARNOBRZEGU

Referat Oświaty, Zdrowia, Spraw Społecznych i Promocji

**POWIATOWY PROGRAM
Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015**

Tarnobrzeg, lipiec 2011r.

Spis treści

Lp	Tytuł	Strona
1.	Wstęp	3
2.	Ogólna charakterystyka powiatu	3
	2.1. Ludność	3
	2.2. Ochrona zdrowia	4
	2.2.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	4
	2.3. Pomoc społeczna	6
	2.3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	6
	2.3.2. Ośrodki Pomocy Społecznej	7
	2.3.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej	7
	2.3.4. Dom Pomocy Społecznej	8

	2.3.5. Środowiskowe Domy Samopomocy	8
	2.3.6. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	9
	2.3.7. Organizacje pozarządowe	9
3.	Pomoc instytucji i organizacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9
	3.1. Stacjonarna opieka zdrowotna	10
	3.2. Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna	10
	3.2.1. Poradnia Zdrowia Psychicznego	10
	3.2.2. Poradnia Leczenia Uzależnień	10
	3.3. Instytucje i stowarzyszenia	10
	3.3.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	11
	3.3.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	11
	3.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	12
	3.3.4. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	12
	3.3.5. Powiatowy Urząd Pracy	13
	3.3.6. Ośrodki Pomocy Społecznej	14
4.	Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego	14
	4.1. Adresaci Programu	14
	4.2. Koordynator Programu	14
	4.3. Źródła finansowania programu	14
	4.4. Partnerzy programu	14
	4.5. Cel strategiczny	15
	4.6. Cele szczegółowe	15
	4.6.1. Cel 1	15
	4.6.2. Cel 2	16
	4.6.3. Cel 3	16
	4.6.4. Cel 4	16
	4.6.5. Cel 5	17
	4.6.6. Cel 6	17
	4.6.7. Cel 7	18
	4.6.8. Cel 8	18
5.	Sprawozdawczość - monitorowanie	19
6.	Podsumowanie	19

1. Wstęp

Definicja przyjęta przez Światową Organizację Zdrowia „**zdrowie jest to stan pozytywny samopoczucia** fizycznego, **psychicznego** i społecznego, a nie tylko brak choroby lub ułomności”, nakazuje nam uwzględnianie możliwie wszystkich czynników nań wpływających.

Zatem nie ma zdrowia bez m.in. zdrowia psychicznego.

Zgodnie z art.3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U.Nr 111, poz.535 z późn.zm.) osoby z zaburzeniami psychicznymi to :

- osoby chore psychicznie,
- osoby upośledzone umysłowo,
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, wymagających korzystania ze świadczeń

zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W leczeniu i pomocy osobom psychicznie chorym coraz większe znaczenie przywiązuje się do pomocy w środowisku naturalnym. Atutem tej formy opieki jest możliwość pozostawania w naturalnych warunkach, minimalizowanie skutków długotrwałego leczenia oraz wyłączenia w/w osób z pełnienia przez nie ról społecznych.

Działania profilaktyczne oraz zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń psychicznych dały początek psychiatrii środowiskowej, czyli zorganizowanemu systemowi pomocy psychiatrycznej dla społeczności określonego regionu, dostosowanemu do jego potrzeb, obejmującego całość zagadnień związanych z zapewnieniem warunków do leczenia i rehabilitacji chorych z zaburzeniami psychicznymi oraz profilaktyki zaburzeń psychicznych. Aby realizować te zadania psychiatria środowiskowa dąży do uruchomienia wszystkich instytucji i organizacji istniejących w danym regionie, których działalność jest użyteczna w realizacji jej podstawowych celów.

W tym kontekście Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 będzie nie tylko jednym z elementów pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych chorobą psychiczną, ale też umożliwi instytucjom i organizacjom podejmowanie nowych wyzwań na rzecz tej części społeczności Powiatu Tarnobrzeskiego. Program wyznacza kierunki działania Powiatu w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb oraz organizacji opieki zdrowotnej.

2. Ogólna charakterystyka Powiatu

Powiat Tarnobrzeski obejmuje cztery gminy : Baranów Sandomierski, Gorzyce, Grębów i Nową Dębą. Na jego terenie znajdują się dwa miasta : Nowa Dęba i Baranów Sandomierski. Powiat zajmuje powierzchnię 521 km², co stanowi 2,9% województwa podkarpackiego. Mieszkańcy miast stanowią ok. 24 % ludności ogółem, co świadczy o stosunkowo niskim stopniu urbanizacji. W sieci osadniczej można wyróżnić dawne osiedla przyzakładowe (Skopanie w gminie Baranów Sandomierski i Gorzyce), które mają większość cech miejskich (zabudowa, praca poza rolnictwem), jednak w podziale administracyjnym klasyfikowane są jako osiedla wiejskie. Na terenie Powiatu znajduje się 58 miejscowości wiejskich, które tworzą 30 sołectw.

2.1. Ludność

Powiat liczy 53.517 mieszkańców (kobiet 27 194) Stanowi to 2,6 % ludności województwa podkarpackiego. Gęstość zaludnienia wynosi 103 osoby na 1 km². i jest zróżnicowana w zależności od gminy, np. : Gorzyce 196 osób/km², Grębów 52 osoby na km².

Tab nr 1. Ludność Powiatu Tarnobrzeskiego wg stanu na dzień 31.12 2009 r.

Gmina	Powierzchnia w km ²	Ludność			Gęstość zaludnienia osoby/km ²
		ogółem	mężczyźni	kobiety	
Baranów Sandomierski	122	12 037	5 972	6 065	99
Nowa Dęba	143	18 236	8 846	9 390	127
Gorzyce	69	13 491	6 667	6 824	196
Grębów	187	9 723	4 831	4 892	52
ogółem	521	53 487	26 316	27 171	103

Źródło: www.stat.gov.pl

Dane GUS dotyczące powiatu tarnobrzeskiego wg stanu na dzień 31.12.2010r.:

ludność ogółem – **53.517** (kobiet- 27.194), z tego :

Baranów Sand. – 12.066 (kobiet – 6.092),

Nowa Dęba – 18.197 (kobiet- 9.386),

Gorzyce – 13.527 (kobiet- 6.833),

Grębów – 9.727 (kobiet- 4.883).

Według prognozy liczby ludności opracowanej przez WUS, liczba ludności Powiatu Tarnobrzeskiego do roku 2025 utrzymywała się będzie na poziomie 53-54 tysiące.

2.2. Ochrona zdrowia

2.2.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego funkcjonuje jeden szpital publiczny wchodzący w skład Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie, liczący ogółem 322 łóżek.

Podstawowa opieka zdrowotna na terenie Powiatu sprawowana jest przez 10 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i 2 publiczne (SPZZOZ w Nowej Dębie i SPZOZ w Grębowie).

Porady specjalistyczne na terenie powiatu realizują publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia.

Poza placówkami ambulatoryjnej opieki zdrowotnej funkcjonują indywidualne praktyki lekarskie oferujące opiekę ogólną oraz specjalistyczną (dentystyczną, okulistyczną, ginekologiczno-położniczą, itp.)

W ramach Szpitala Powiatowego w Nowej Dębie funkcjonuje Oddział Psychiatryczny, a w skład Zespołu Poradni Specjalistycznych wchodzi Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Leczenia Uzależnień.

Struktura osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego wg NSP w 2002r.

Treść	Baranów Sandomierski	Gorzyce	Grębów	Nowa Dęba	Ogółem
Ilość osób niepełnosprawnych	1 859	1 880	1 559	3 349	8 647
w tym niepełnosprawni prawnie	1 396	1 525	1 243	2 950	7 114
w tym tylko biologicznie	463	355	316	399	1 533
Niepełnosprawni w wieku:					
- przedprodukcyjnym	148	119	87	320	674
- produkcyjnym	909	1 071	784	1 740	4 504
- w tym w produkcyjnym mobilnym	271	275	234	550	1 330
- poprodukcyjnym	802	690	688	1 289	3 469
Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych					
- aktywni zawodowo	421	394	386	532	1 733
- bierni zawodowo	1 411	1 463	1 169	2 779	6 822

WYKAZ ŚWIADCZENIODAWCÓW Z TERENU POWIATU TARNOBRZESKIEGO

na umowach z POW NF rok 2011

lp.	Nazwa świadczeniodawcy	adres
Publiczne zakłady opieki zdrowotnej		
1.	Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grębowie	39-410 Grębów 890 tel. 811-27-29
2.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie	39-460 Nowa Dęba, M.C.Skłodowskiej 1a, tel. 846-26-51
Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej		
1.	N Z O Z (A& Ł. Urbaczka)	39-400 Nowa Dęba, Jana Pawła II 4.tel./fax 846-26-23
2.	N Z O Z (M.Moliszewski)	39-442Chmielów 209, tel. 846-11-17
3.	N Z O Z „PROF-MED” w Nowej Dębie (E.Białek)	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-43-13

4.	NZOZ "Novamed" T i M. Struk Sp-ka Partnerska Lekarzy	39-460 Nowa Dęba, ul.ks.Łagockiego 5, tel. 846-51-05
5.	N Z O Z „Dom-Med“ (M.Domagała)	39-432 Gorzyce, Piłsudskiego 17, tel.836-25-21
6.	N Z O Z „Esculap” S.C. w Gorzycach	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17 tel. 836-25-61, Trześń ul.Św.Floriana16, tel 836-35-40
7.	N Z O Z "Adam i Ewa" w Sokolnikach (E.Trojanowska)	39-434 Trześń, Sokolniki, ul. Sandomierska 84/4 tel. 836-34-07
8.	N Z O Z Przychodnia Med.Rodzinnej w Skopaniu (J. i Z. Dziurzyńscy)	39-451 Skopanie, tel.812-22-34
9.	N Z O Z Spółka Partnerska Lekarzy (A.Polak)	39-450 Baranów Sandomierski, ul. Zamkowa 24, tel.811-80-08, Ośrodek Zdrowia w Ślżakach tel.811-87-08,, Ośrodek Zdrowia w Woli Baranowskiej,tel.811-07-78
10.	N Z O Z (lek.med.A.Kosiorowska)	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4,tel.015/846-52-44
Stomatologia - lekarze indywidualni, NZOZ		
1.	NZOZ „Novamed“ -T i M. Struk Sp-ka Partnerska Lekarzy (lek.stom. Marzena Struk)	39-460 Nowa Dęba, ul.J.P.II 4/20, tel.846-51-05; Gabinet w Chmielowie - Chmielów 309, tel. 602-49-44-49
2.	Poniewierska-Labuda Elżbieta	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego 17/129, tel. 836-18-61
3.	Alicja Marszałik	39-432 Gorzyce,ul.Piłsudskiego 17/128, tel. 836-18-62
4.	Przywara Magdalena -stom.szkolny	39-432 Gorzyce, ul. .EN 3/201C, tel. 604-057-313
5.	Grzesik-Zybała Elżbieta	39-434 Trześń 49,ul.Św.Floriana 16,tel 500 252 707
6.	Anna Labuda-Zielińska	39-432 Wrzawy 486 tel. 695 503 605
7.	NZOZ „Adam i Ewa“	Sokolniki 106, tel.836-34-07
8.	Buczowska-Dąbek Barbara	39-450 Baranów Sandom.,ul.Kwiatowa 2, tel. 824-10-35
9.	Biały-Polak Jolanta	39-451 Skopanie 303, tel. 812-10-12
10.	Alicja Mulik-Bernard	39-451 Skopanie,tel.015/812-13-76
11.	Jerzy Trela	39-410 Grębów 890, tel. 811-27-29
12.	Agnieszka Golec-Saramak	39-400 Stale 1, tel.602 105 261
13.	NZOZ „ESCOR” Sokolniki	39-432 Sokolniki, ul.Sandomierska84/4 tel.642 68 46
14.	Prywatny Gabinet Stomatologiczny - Joanna Iwińska-Motył	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-55-41
15.	Gabinet Dentystyczny Jolanta Rolek-Zagórniakiewicz	Ślżaki 75, tel.501-310-615
Podstawowa opieka zdrowotna – praktyki pielęgniarские, położnych		
1.	Bartłomowicz Anna	39-460 Nowa Dęba, ul. Kosciuszki 1/8,tel. 846-49-03
2.	Mroczek Henryka	39-460 Nowa Dęba, Jana Pawła II 34/16,tel.846-37-78
3.	Indywidualna Pielęgniarka Środ.-Rodzinna H.Piekarz,A.Leńczuk	39-460 Nowa Dęba, ul.Kościuszki 5/12, tel. 846-49-03
4.	Zabiegi i Usługi Pielęgniarskie (B. Rębisz, M. Kozdęba)	39-442Chmielów 209, tel. 846-11-76
5.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska – Teresa Lipińska	39-432 Gorzyce, ul.Piłsudskiego17, tel.602 159 820
6.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska (M. Turek)	39-432 Sokolniki, ul. Sandomierska 84, tel.836-34-39;
7.	Indywidualna praktyka pielęgniarская, Pielęgniarka środowiskowo-rodzinna (H.Jaskuła)	39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17 tel.663-680-295
8.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska - Pielęgniarka Środowiskowo- Rodzinna (H. Nowak,)	39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17, tel. 0 503 101 602
9.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska – B.Kaczor	Gorzyce, ul. Zakole 8/17, tel.836-16-31
10.	Usługi i zabiegi pielęgniarские S.C. (W.B.Kubik i W. Janczura)	DK Skopanie, tel. 811-04-68
11.	Usługi i zabiegi Pielęgniarskie- Anna Durda	39-451 Wola Baronowska ul.Wschodnia 1, tel.811-07-78
12.	Usługi i Zabiegi Pielęgniarskie – Renata Tomczyk	Baranów Sandomierski, ul.Zamkowa 24, tel.692 012 346
13.	Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Grębów 890, tel.015/811 27 29
14.	NZOZ Spółka partnerska lekarzy	Baranów Sandomierski, ul. Zamkowa 24, tel.811-80-08 Ośrodek Zdrowia w Ślżakach 34
15.	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska H.Kaput	39-434 Trześń, ul.Św.Floriana 11, tel.693 022 666
16.	N Z O Z „PROF-MED” w Nowej Dębie (E.Białek)	39-460 Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel.846-43-13
Położne środowiskowo-rodzinne (kontrakty indywidualne)		
1.	M.Mach	39-451 Skopanie, tel. 812 - 22 -34
2.	Gabinet Porad Położnych Środowiskowo- Rodzinnych (K.Kosiorowska, H.Tymicka)	39-432 Gorzyce, ul. Piłsudskiego 17, tel 836-27-61, kom. 0604 -331-601 i 0604 -759 -406
3.	Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Grębów 890, tel.015/811 27 29
Higienistki szkolne (kontrakty indywidualne)		
1.	Spółka Cywilna „Zdrowie Dziecka” (H. Dębowska, E. Kiliańska, B.Iberle)	39-432 Gorzyce, Edukacji .Narodowej 3 tel. 8362-934
2.	Higiena szkolna – Barbara Ciołek	Baranów Sandomierski, ul.Kościuszki 2, tel. 601 142 666
3.	NZOZ „Prof.-Med.”	Nowa Dęba, ul.Jana Pawła II 4, tel. 015/846-43-13
4.	Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Grębów 890, tel.015/811 27 29
5.	Świadczenia piel. szkolnej - usługi i zabiegi piel. s.c. W.Kubik, Wł . Janczura	39-451 Skopanie 1, tel.502-714-790

Źródło: www.nfz-rzeszow.pl

2.3 Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizują jednostki organizacyjne wymienione w art. 6 pkt.5 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego należą do nich:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- 2) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Sandomierskim
- 3) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach,
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębowie.
- 6) Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- 7) Środowiskowe Domy Samopomocy w Nowej Dębie i Baranowie Sandomierskim,
- 8) Dom Dziecka w Skopaniu,
- 9) Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach, w ramach którego funkcjonuje Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy.

2.3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej na terenie powiatu tarnobrzeskiego. W ramach zadań własnych z zakresu pomocy społecznej zajmuje się m.in.

- 9) organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielaniem pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- 10) zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców, w szczególności poprzez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 11) pokrywaniem kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,
- 12) przyznawaniem pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- 13) prowadzeniem domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczaniem w nich skierowanych osób,
- 14) prowadzeniem ośrodków interwencji kryzysowej i mieszkań chronionych,
- 15) udzielaniem informacji o prawach i uprawnieniach,
- 16) prowadzeniem poradnictwa specjalistycznego.

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej PCPR udziela pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą oraz prowadzi ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ŚDS). Ponadto w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych PCPR udziela dofinansowań do: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, rehabilitacji dzieci i młodzieży.

2.3.2. Ośrodki Pomocy Społecznej są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej realizującymi ustawowe zadania na terenie miast i gmin.

Zadania te polegają w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Pomocy społecznej ośrodek udziela osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 12) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 13) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 14) alkoholizmu lub narkomanii;
- 15) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 16) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2.3.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej

W powiecie tarnobrzeskim działają 2 Warsztaty Terapii Zajęciowej, których jednostkami prowadzącymi są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Sandomierskim.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach przy ul. 11-go Listopada 12 przeznaczony jest dla 30 osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym i upośledzeniem narządu ruchu. Rehabilitacja zawodowa uczestników odbywa się w 6 pracowniach: pracowni gospodarstwa domowego, krawiecko-rękodzielniczej, stolarsko-ramiarskiej, witrażu, ceramicznej oraz komputerowo-poligraficznej. Uczestnicy mogą skorzystać z pomocy psychologa w zakresie terapii indywidualnej i grupowej, mają też możliwość korzystania z rehabilitacji pod nadzorem fizjoterapeuty.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim przy ul. Zamkowej 24 realizuje zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej, społecznej i ruchowej dla 35 uczestników. Działania placówki zmierzają do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnej do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę jej indywidualnych możliwości. Realizacja tych zadań odbywa się poprzez: rozwijanie umiejętności w wykonywaniu czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przygotowanie do życia w środowisku społecznym, poprawę kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój psychofizycznych sprawności oraz ogólne usprawnienie.

Zajęcia Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzone są w pracowniach: stolarskiej, przyrodniczej, plastycznej, krawieckiej, tkackiej, ceramicznej, dnia codziennego.

Uczestnicy w ramach zajęć mogą korzystać z gabinetu rehabilitacji, pomocy psychologicznej i pielęgniarskiej.

2.3.4. Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie przeznaczony jest dla 50 osób przewlekle somatycznie chorych, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Placówka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca, w szczególności mieszkanie bez barier architektonicznych (budynek wyposażony w windę), wyżywienie, w tym wymagane przez lekarza diety, możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym, utrzymanie czystości. DPS organizuje turnusy rehabilitacyjne, środowiskowe spotkania integracyjne, imprezy plenerowe oraz imprezy wewnątrz domowe: święta, zabawy karnawałowe, andrzejkowe, spotkania z ciekawymi ludźmi i zespołami ludowymi.

2.3.5. Środowiskowe Domy Samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym lub po kryzysie psychicznym, mających trudności z adaptacją i funkcjonowaniem we własnym środowisku.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego funkcjonują 3 w/w ośrodki, w tym dwa o zasięgu gminnym, 1 o zasięgu ponadgminnym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Baranowie Sandomierskim posiada 30 miejsc. Zajęcia prowadzone są w 8 pracowniach (krawiecko-hafciarskiej, komputerowej, plastycznej, pracowni terapii ruchowej, muzykoterapii, ceramicznej, stolarskiej i kulinarnej). Uczestnicy mogą skorzystać z terapii zajęciowej, psychoterapii, opieki pielęgniarskiej, poradnictwa prawnego, poradnictwa specjalistycznego.

adres: ul. Zamkowa 24b, 39-450 Baranów Sandomierski

Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Dębie posiada 35 miejsc. Zajęcia prowadzone są w 6 pracowniach (krawieckiej, plastycznej, komputerowej, kulinarnej, skóry i rękodzieła, stolarskiej). Uczestnicy mogą skorzystać z terapii zajęciowej, psychoterapii, opieki pielęgniarskiej, poradnictwa specjalistycznego.

adres: ul. Kościuszki 110, 39-460 Nowa Dęba

Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach, będący w strukturze Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej posiada 28 miejsc. Zajęcia odbywają się w ramach 8 pracowni (kulinarniej, rehabilitacyjnej, plastycznej, pracowni ze stanowiskami rękodzieła, krawiectwa i witrażu, ceramicznej, komputerowej, stolarskiej, muzycznej). Uczestnicy objęci są socjoterapią, terapią pedagogiczną/logopedyczną, treningiem umiejętności społecznych, edukacją seksualną, treningiem umiejętności praktycznych AGD, rehabilitacją, zajęciami ogólnorozwojowymi, treningiem wyglądu zewnętrznego i higieny osobistej.

adres: ul. 11 Listopada 12, 39-432 Gorzyce

2.3.6. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW), będący w strukturze Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach jest placówką całodobowego, okresowego pobytu, przeznaczoną dla 30 ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnia on schronienie bez względu na dochód, na okres trzech miesięcy z możliwością jego przedłużenia w szczególnie uzasadnionych przypadkach. SOW zapewnia ofierze przemocy ochronę przed osobą stosującą przemoc w rodzinie, udziela wsparcia i

natychmiastowej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej, dokonuje rozpoznania sytuacji ofiary przemocy w rodzinie, opracowuje indywidualny plan pomocy wskazanej osobie i jej najbliższemu, prowadzi terapię indywidualną i grupową, dokonuje oceny sytuacji dzieci oraz udziela im pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i terapeutycznej.

2.3.7. Organizacje pozarządowe

Na terenie Powiatu Tarnobrzckiego działa ponad 150 różnych organizacji pozarządowych. Wiele z tych stowarzyszeń jest nieaktywnych. Kilkadziesiąt z nich aktywnie uczestniczy w życiu społecznym Powiatu. Najczęściej włączają się w organizację życia sportowego i kulturalnego Powiatu.

Wśród organizacji działających na terenie Powiatu Tarnobrzckiego problematyką pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, zajmują się m.in.:

- Towarzystwo Pomocy im.Brata Alberta – Koło w Gorzycach,
- Katolicki Ruch Antynarkotykowy „KARAN” Koło w Nowej Dębce
- Koło Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo przy Zarządzie Miejskim TPD w Nowej Dębce,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „WSPARCIE” w Nowej Dębce,
- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe i Grodzkie w Tarnobrzegu,
- Polski Czerwony Krzyż – Zarząd Rejonowy w Tarnobrzegu,
- Lokalne Oddziały i Koła CARITAS,
- Kluby AA w Gorzycach, Trześni, Nowej Dębce,
- Towarzystwo Pomocy Humanitarnej dla Ubogich i Cierpiących w Nowej Dębce.

3. Pomoc instytucji i organizacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W roku 2009 w poradniach powiatu tarnobrzckiego ziemskiego i grodzkiego zarejestrowano zachorowania na zaburzenia psychiczne ogółem 544 osób w tym 211 mężczyzn i 333 kobiety, z czego 331 z miast a 213 ze wsi (źródło: www.stat.gov.pl).

Liczba zarejestrowanych zachorowań na zaburzenia psychiczne związane z alkoholem w tych poradniach w roku 2009 wynosiła ogółem 269 z czego 234 mężczyzn i 35 kobiet, w tym 212 z miasta i 57 ze wsi.

Choroby psychiczne. Zachorowalność i chorobowość w latach 2009 -2010 (wg danych SPZZOZ w Nowej Dębce Oddział Psychiatryczny) :

Rok	Ogółem hospitalizacje			Zachorowania I- razowe		
	Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym		Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym	
		Kobiety	Mężczyźni		Kobiety	Mężczyźni
2009	401	20	182	64	4	27
2010	637	15	218	72	3	25

3.1. Stacjonarna opieka zdrowotna :

W strukturze szpitala Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębce funkcjonuje Oddział Psychiatryczny, liczący 55 łóżek, z którego korzystają m.in. mieszkańcy Powiatu. W oddziale funkcjonuje świetlica, sale terapii zajęciowej, sala psychoterapii. Oddział dysponuje nowoczesną kuchnią, przytulnie urządzonej stołówką. Od roku 2010 Oddział Psychiatryczny posiada akredytację szkoleniową w ramach rezydentury celem kształcenia lekarzy, przyznana przez Ministra Zdrowia. W związku z tym w oddziale zatrudnionych jest więcej lekarzy, co podnosi jakość świadczonych usług. Kadra Oddziału składa się z lekarzy, psychologa, terapeuty zajęciowego oraz pielęgniarek świadczących pomoc w okresie chorobowym i poszpitalnym. Liczba hospitalizowanych pacjentów na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala Powiatowego w Nowej Dębce wynosiła w 2008r. 667, w

2009r. – 652, w 2010r. - 694 (źródło: Sprawozdanie z działalności SPZZOZ za 2010r.). Średni pobyt pacjenta na Oddziale w dniach wynosił w roku 2008 – 28,49 , w 2009r – 28,80, w 2010r. – 26,89. Procentowy wskaźnik obłożenia łóżek szpitalnych jest wysoki i wynosi odpowiednio: 94,41%, 93,53 %, 92,96%. Szpital realizuje cele zdrowotne Narodowego Programu Zdrowia, do których m.in. należy zapobieganie zaburzeniom psychicznym przez działania prewencyjno - promocyjne. W związku z dużym zapotrzebowaniem na usługi z zdrowotne z zakresu psychiatrii podjęto decyzje o działaniach w kierunku utworzenia Oddziału Dziennego Psychiatrycznego.

Od czerwca 2001 r Szpital należy do Krajowej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie. W 2006 r. Szpital należy również do Regionalnej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie.

W jednostce zatrudniony jest Koordynator ds.promocji zdrowia, który od 2001r. organizuje akcje profilaktyczne i promujące zdrowie adresowane do dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób dorosłych.

3.2. Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna

W strukturze SPZZOZ w Nowej Dębie w Zespole Poradni Specjalistycznych funkcjonują : 1 Poradnia Zdrowia Psychicznego i 1 Poradnia Leczenia Uzależnień.

3.2.1. Poradnia Zdrowia Psychicznego :

Chorzy w Poradni Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień SPZZOZ w Nowej Dębie w latach 2009 – 2010 :

Rok	Ogółem			Zachorowania I- razowe		
	Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym		Chorzy psychicznie	Chorzy z rozp. alkoholowym	
		Kobiety	Mężczyźni		Kobiety	Mężczyźni
2009	2857	245	555	71	4	14
2010	2789	226	515	61	1	3

Najczęściej pacjenci zgłaszają się z zaburzeniami dotyczącymi leczenia zespołu uzależnienia od alkoholu, z zaburzeniami nerwicowymi związanymi ze stresem, z depresjami i innymi zaburzeniami nastroju oraz z upośledzeniami umysłowymi.

Zatrudnieni to: 2 lekarz i 1 psycholog. Poradnia pracuje 5 dni w tygodniu.

3.2.2. Poradnia Leczenia Uzależnień:

W poradni zatrudnieni są : 1 lekarz i 1 psycholog. Poradnia pracuje 3 dni w tygodniu.

3.3. Instytucje i stowarzyszenia

Na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego funkcjonują instytucje, które zajmują się m.in. udzielaniem pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Są to w szczególności :

- 1) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie
- 2) Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Nowej Dębie,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu,
- 4) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Tarnobrzegu,
- 5) Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu,
- 6) Ośrodki Pomocy Społecznej.

3.3.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Poradnia obejmuje opieką dzieci i młodzież uczącą się na terenie Powiatu. Decyzją Starosty Powiatu Tarnobrzeskiego od 2000 r. utworzono Filię Poradni w Tarnobrzegu, ul Św.Barbary, celem ułatwienia dojazdu uczniom z gmin Gorzyce i Grębów. Poradnia opiekuje się 52 placówkami tj. przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjami, szkołami średnimi i ponadgimnazjalnymi, szkołami specjalnymi. Łącznie pod opieką poradni znajduje się : **10 292** dzieci.

W skład zespołu poradni wchodzi psycholog, pedagog, logopeda oraz lekarz – konsultant zespołu orzekającego.

Celem działalności poradni jest wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, pomoc uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz udzielanie dzieciom i młodzieży, ich rodzicom, nauczycielom i wychowawcom, pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i terapeutycznej.

Zakres działalności:

- **Diagnoza i terapia logopedyczna:**

Zadaniem zespołu poradni jest intensywna praca z dzieckiem, kształtowanie jego wymowy, poszerzanie zasobu słownikowego, kształtowanie umiejętności budowania wypowiedzi poprawnej pod względem gramatycznym i składniowym.

- **Pomoc uczniom ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu:**

Do poradni zgłaszają się uczniowie wszystkich etapów edukacyjnych z poważnymi trudnościami w czytaniu i pisaniu. Najczęściej problemy dotyczą zarówno błędów ortograficznych, jak i strony graficznej pisma. Z tych powodów uczniowie wkładając wiele wysiłku w uczenie się – nie osiągają spodziewanych efektów. Uczniom oferuje się szczegółowe badania diagnostyczne w poradni i zestawy ćwiczeń do wykonania w domu.

- **Poradnictwo zawodowe:**

Poradnictwo zawodowe rozwijamy szczególnie w klasach trzecich gimnazjum i końcowych klasach ponadgimnazjalnych. Pomoc ma na celu wspólne planowanie kariery zawodowej, określenie mocnych i słabych stron ucznia oraz preferencji zawodowych i realne możliwości wykonywania zawodu.

- **Profilaktyka uzależnień:**

Poradnia realizuje programy profilaktyczne, różne programy opracowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Matki i Dziecka itp. oraz własnego autorstwa. Tworzy scenariusze zajęć dla potrzeb konkretnych środowisk.

- **Poradnictwo wychowawcze:**

- prowadzone są spotkania z rodzicami zgłaszającymi problemy wychowawcze z dziećmi,
- prowadzona jest edukacja psychologiczno – pedagogiczna rodziców, na terenie szkół, w formie warsztatów i prelekcji.

3.3.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Grębowie

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym mają specyficzne i indywidualne możliwości edukacyjne. Specjalny Ośrodek realizuje ich potrzeby i oczekiwania.

W Ośrodku funkcjonują :

- szkoła podstawowa dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,
 - gimnazjum dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,
 - zasadnicza szkoła zawodowa dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim o profilach : kucharz malej gastronomii, ogrodnik, murarz, koszykarz- plecionkarz,
 - uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim po zasadniczej szkole zawodowej,
 - szkoła przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym w zakresie plecionkarstwa, wikliniarstwa i podstawowych prac wykonywanych w gospodarstwie domowym,
 - wczesne wspomaganie rozwoju dziecka dla dzieci z nieharmonijnym rozwojem od 0 do 7 roku życia: opóźnieniem psychoruchowym, autyzmem, ADHA, zaburzeniami metabolicznymi i genetycznymi, wzroku i słuchu, emocjonalnymi, neurologicznymi i innymi.
- W SOSW w Grębowie funkcjonuje Zespół rewalidacyjno – wychowawczy dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

Ośrodek posiada bogatą bazę dydaktyczną : dysponuje nowoczesnym sprzętem audiowizualnym i do terapii specjalistycznych m.in. : metodą Tomatisa, instrumentarium logopedycznym, sala doświadczania świata, kinezyterapią, integracji sensorycznej. Klasopracownie wyposażone są w nowoczesne pomoce, które umożliwiają najpełniejszy rozwój dziecka, poprzez maksymalne rozwijanie sfer, które są najmniej zaburzone. W szkole odbywają się specjalistyczne zajęcia w gabinetach terapii psychologiczno – pedagogicznej, logopedycznej, wczesnego wspomaganie, socjoterapii, psychoprophylaktyki, artterapii. Uczniowie mogą skorzystać z pobytu w Internacie, wyposażonym m.in. w siłownię, komputery, sprzęt do gier i zabaw. Dla wychowanków organizowane są turnusy rehabilitacyjne. Ośrodek dysponuje własną bazą do praktycznej nauki zawodu: szklarniami, polami uprawnymi, pracowniami. Uczniowie uprawiają warzywa, sadzą i pielęgnują rośliny ozdobne, mają do dyspozycji pracownię kucharską.

Dzięki dobrze przygotowanej kadrze wykorzystującej wszelkie dostępne metody stosowane w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, Ośrodek zapewnia wychowankom wyrównywanie deficytów rozwojowych, rozwój umiejętności społecznych i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu. Ma to na celu przygotowanie do samodzielnego, niezależnego funkcjonowania życia rodzinnym, społecznym i zawodowym, na miarę ich możliwości psychofizycznych i intelektualnych.

3.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej przypisane powiatowi, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W zakresie swoich obowiązków posiada m.in. :

- 1) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- 2) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców,
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze bądź rodziny zastępcze,
- 4) prowadzenie instytucji opiekuńczych,
- 5) zadania z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- 6) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

3.3.4. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnobrzegu działa jako odrębna samorządowa jednostka organizacyjna. Realizuje zadania na rzecz mieszkańców Miasta Tarnobrzega i Powiatu Tarnobrzeskiego.

Podstawa prawna działania Zespołu:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162), rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328).
- Zarządzenie nr 53/03 Prezydenta Miasta Tarnobrzeg z dnia 23 maja 2003 r.

Zespołem kieruje Przewodniczący. Członkami Zespołu są: lekarze, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, doradca zawodowy, sekretarz.

Do zadań Zespołu należy orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień oraz wydawanie legitymacji osób niepełnosprawnych.

Do realizacji celów określonych ustawą ustalono trzy stopnie niepełnosprawności:

4. znaczny
5. umiarkowany
6. lekki

Orzeczenia, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności zawierają wskazania dotyczące:

- odpowiedniego zatrudnienia,
- szkolenia w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym,
- prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

W roku 2010 dla osób z Powiatu Tarnobrzeskiego, które ukończyły 16 rok życia wydano **623** orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym z upośledzeniem umysłowym **18**, z chorobami psychicznymi **57**, oraz **2** z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi.

Dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia w 2010 r. wydano **152** orzeczenia o niepełnosprawności, w tym **10** z upośledzeniem umysłowym, z chorobami psychicznymi **8** oraz **3** z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi.

3.3.5. Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu zajmuje się m.in. rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych.

Według danych statystycznych uzyskanych z PUP w Tarnobrzegu na dzień 30.06.2011 r. zarejestrowanych było ogółem 5678 osób bezrobotnych, w tym 230 osób niepełnosprawnych, z czego 19 to osoby z chorobami psychicznymi, a 4 z upośledzeniem umysłowym.

W PUP w Tarnobrzegu zarejestrowanych jest 51 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, w tym 3 z chorobami psychicznymi.

(Źródło: sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy, sprawozdanie MPiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu).

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana jako bezrobotna albo poszukująca pracy, nie pozostająca w zatrudnieniu, ma prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2008r., Nr 69, poz. 415, z późn. zm.)

3.3.6. Ośrodki Pomocy Społecznej

Realizują wiele form wsparcia na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie.

Problemem jaki mają do rozwiązania jest zabezpieczenie potrzeb osób chorych, niepełnosprawnych lub starszych, niemogących samodzielnie funkcjonować na co dzień. Możliwe jest zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub umieszczenie w domu pomocy społecznej. Opiekun może liczyć na świadczenie pielęgnacyjne – 520 zł, ponadto państwo opłaca składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz zdrowotne.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

4.1. Adresaci programu

Program adresowany będzie do :

- 6) osób chorych psychicznie,
- 7) osób umysłowo upośledzonych,
- 8) osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które są zaliczane do zaburzeń psychicznych (zgodnie ze stanem wiedzy medycznej),
- 9) dzieci i młodzieży,
- 10) dorosłych.

4.2. Koordynator programu

Koordynatorem programu będzie Zespół Koordynujący realizację programu, powołany uchwałą Zarządu Powiatu Tarnobrzskiego.

4.3. Źródła finansowania programu

Program finansowany będzie z następujących źródeł :

- 5) środki własne powiatu,
- 6) środki NFZ,
- 7) środki PFRON,
- 8) środki podmiotów realizujących program.

4.4. Partnerzy programu :

Zakłada się realizację programu w partnerstwie z :

- 9) Ministerstwem Zdrowia,
- 10) samorządami miast i gmin Powiatu Tarnobrzskiego
- 11) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną ,
- 12) szkołami,
- 13) jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- 14) organizacjami pozarządowymi,
- 15) jednostkami prowadzącymi działalność leczniczą,
- 16) lokalnymi mediami.

4.5. Cel strategiczny

Celem strategicznym Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest „Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym”

4.6. Cele szczegółowe :

4.6.1 Cel szczegółowy 1

Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Działania

3. Promocja zdrowia psychicznego w szkołach,
4. Promocja zdrowia psychicznego w środowiskach osób dorosłych

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Promocja zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie, szkoły na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego	Praca ciągła	- pogadanki, warsztaty, ankiety, konkursy, turnieje sportowe, inne
2.	Promocja zdrowia psychicznego wśród osób dorosłych	SPZZOZ w Nowej Dębie - Oddział Psychiatryczny w Nowej Dębie, Poradnia Zdrowia Psychicznego,	Praca ciągła	- psychoedukacja dla rodzin osób chorych psychicznie i samych chorych (dotyczy brania leków, rozpoznawalności nawrotów, potrzeby samokontroli), - skierowanie do psychiatrycznej opieki dziennej w celu poprawy funkcjonowania biopsychospołecznego chorych psychicznie oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, - promocja i poradnictwo w zakresie uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz nikotynizmu,

4.6.2. Cel szczegółowy 2

Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1	Zapobieganie	Powiatowe	2011	- opracowanie

	zaburzeniom psychicznym	Centrum Pomocy Rodzinie		programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (program na lata 2011 – 2016).
		Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Praca ciągła	Identyfikacja nieprawidłowości zachowań wśród dzieci i młodzieży.

4.6.3. Cel szczegółowy 3

Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie	Praca ciągła	- imprezy integracyjne różnych środowisk, audycje w radiu, miejskiej TV, wykorzystanie własnych stron internetowych, itp.

4.6.4. Cel szczegółowy 4

Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego	Stowarzyszenia, SPZZOZ w Nowej Dębie	Praca ciągła	Pomoc Przychodni Lekarzy Specjalistów SPZZOZ w Nowej Dębie, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzycach, psychoterapia rodzinna,

4.6.5. Cel szczegółowy 5

Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Działania :

2. Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych	SPZZOZ w Nowej Dębie	2013	- powiększenie oddziału psychiatrycznego dla dorosłych,

4.6.6. Cel szczegółowy 6.

Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zróżnicowanie form pomocy i oparcia społecznego.	1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 2. SPZZOZ w Nowej Dębie - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nowej Dębie	Praca ciągła 2013	Środowiskowe Domy Samopomocy (np.kluby samopomocy, grupy wsparcia) - utworzenie zespołu leczenia środowiskowego

6.6.7. Cel szczegółowy 7

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania :

3. Zróżnicowanie form wspierania zatrudnienia.
4. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń.
3. Działania na rzecz zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Zróżnicowanie form wspierania zatrudnienia	Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła	Organizowanie subsydiowanych form zatrudnienia: staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności

				gospodarczej, wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy.
2.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń.	Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła	- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa : indywidualne oraz grupowe, - szkolenia.
3.	Działania na rzecz zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła	Bieżące informowanie pracodawców o możliwościach zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi

6.6.8. Cel szczegółowy 8

Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

Działania:

3. Koordynacja realizacji programu
4. Publikacja informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Forma realizacji
1.	Koordynacja realizacji programu	Powiat	2011	Powołanie Zespołu Koordynującego realizację programu
2.	Publikacja informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.	Zespół koordynujący	2011	- opracowanie i publikacja informatora, coroczna aktualizacja.

7. Sprawozdawczość – monitorowanie

Podmioty realizujące program przesyłają do Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu, w terminie do 30.04. sprawozdanie z realizacji programu w roku poprzednim.

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o otrzymane sprawozdania.

Rada Powiatu Tarnobrzkiego będzie corocznie informowana o przebiegu realizacji programu.

8. Podsumowanie

Niniejszy program ściśle koresponduje z zapisami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego ustanowionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2011r. Nr 24, poz.128).

Program koncentruje się w szczególności na zadaniach z zakresu promocji zdrowia psychicznego, poprawie dostępności do niezbędnych w tym zakresie świadczeń zdrowotnych a także budowania więzi i współpracy pomiędzy realizatorami programu.